

25. svibnja 2018.

broj 127

KU ZI S?

LIST ZA MLADEŽ

7

TEMA:

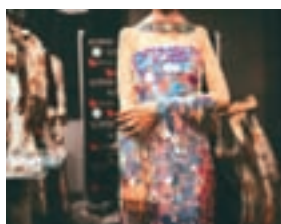
KVALITETNO SLOBODNO VRIJEME

11

TEMA:

DEBATE

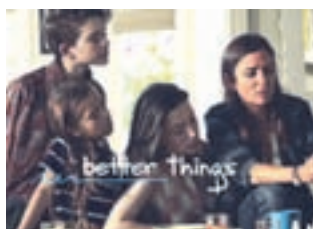
16

MODA:

SERBIA FASHION WEEK

2

20

TV SERIJA:

BETTER THINGS

FOTO MJESECA

Još jedna generacija
maturanata

List je besplatan

Osnivač: NIU Hrvatska riječ

Nakladnik: NIU Hrvatska riječ

Trg cara Jovana Nenada 15/II

24000 Subotica

Za nakladnika: Ivan Ušumović

Urednik izdanja: Davor Bašić Palković

Suradnici: Klara Dulić, Ivan Čavrgov,

Donna Diana Prčić, Ivan Benčik i

Kristina Ivković Ivandekić

Lektura: Zlatko Romić

Korektura: Davor Bašić Palković

Tehnički prijelom: Thomas Šujić,
Jelena Ademi

Fotografije: Ana Francišković, Vedran Jegić

E-mail: kuzis07@gmail.com

Web: www.hrvatskarijec.rs/stranica/kuzis/

Tisak: Doo Magyar Szó Kft, Novi Sad

List izlazi uz redovitu potporu Pokrajinskog
tajništva za kulturu, javno informiranje
i odnose s vjerskim zajednicama

LAST MINUTE

Suvremeni tempo življenja donio je mnogo promjena u našoj svakodnevici i neke stvari su jednostavno postale svojevrsnom rutinom. Jedna od njih je jamačno i fenomen zvani *last minute* (posljednja minuta, tren) koji se naprosto odomaćio u brojnim situacijama koje nas kontinuirano prate iz dana u dan.

Izvorno, mnogi će ovaj pojam odmah povezati s popularnim turističkim brandom koji niskim cijenama mami i poziva putnike da se u posljednji trenutak odluče za neko putovanje. No, *last minute* današnjice je mnogo rašireniji pojam.

Ako ćemo se malo vratiti u prošlost, ova terminologija je korištena još od trenutka kada je nastalo učenje (bilo na kojoj edukativnoj razini) jer mnogo je onih koji su se knjige hvatali doslovno u posljednjem trenutku nastojeći (ukoliko je to moguće) na brzinu nadoknaditi propušteno. Svima vama, dragi moji i drage moje, koji ste sada na faksu i bliže se ispitni rokovi sve to vam je jako dobro poznato. Posljednji dan i posljednja noć pred sutrašnji ispit nadanja u *last minute* svladavanje gradiva...

Opet, vratimo se ponovno u sferu suvremenog življenja u primjerice velikom gradu (opet studentski život) i golemim promjenama navika koje su vas, recimo, vezivale za manju sredinu iz koje ste možda stigli na akademsku naobrazbu. Doma vam je trebalo možda najviše pola sata za nešto što vam sada treba najmanje tri, a nekada i četiri puta više vremena. Veće razdaljine (stan, dom – faks), gužve u prometu, kašnjenja ili kolapsi javnog prijevoza, velike gužve i sl. Sve to utječe na ostale životne aktivnosti i nagomilane obveze, pa se jednostavno događa da umjesto rutiniranog i na vrijeme obavljenog posla, zbog novonastalih okolnosti bivate primorane sve to napraviti u posljednji tren.

Kronični nedostatak vremena, na to se svatko vrlo brzo navikne i jednostavno mu to postaje posve normalno, na drugoj strani forsira uporabu rezervnih alata (čitaj snalaženja kako znaš i umiješ) i onda se u mnogo manje vremena jednostavno mora napraviti ono što bi se normalno radilo bez vremenske stiske. I tako *last minute* postaje posve normalna stvar...

Konkretno, konac je svibnja i dolazi vrijeme brojnih matura i sličnih »kostimiranih« svečanosti za koje se, bilo muško ili žensko, mora ipak malo ozbiljnije odjenuti. Nemojte da vas uhvati *last minute* kako nemate što obući, pa u posljednji tren budete morali u shopping.

Ali nemojte se pretjerano brinuti, iako do toga dođe, *last minute* je jednostavno prirodan nama mladima i mi se u njemu najbolje snalazimo. Bit će ih još oho-ho...

Donna Diana Prčić

3

UVODNIK

JAKO DOBRA EKSKURZIJA

Kao jedan od posljednjih događaja u osnovnoj školi, a za koji ne treba učiti, za sve osmake, koji su pohađali nastavu na hrvatskom jeziku, bio je organiziran maturalac.

Možda nas nije bilo puno, ali je društvo bilo jako dobro. Tema maturalca bila je upoznavanje naše matične domovine i naših vršnjaka. Na put smo krenuli 27. travnja u šest ujutro. Prva destinacija bila je Vukovar. Šetali smo se trgom, išli u Gradski muzej Vukovar, bili na izložbi tikvica i posjetili vodotoranj. Istoga dana, produžili smo za prijestolnicu Hrvatske – Zagreb. Smjestili smo se u ženskom učeničkom domu, raspakirali se i otišli u šetnju Trgom bana **Josipa Jelačića**. Sutradan smo posjetili muzej slavnog hrvatskog kipara **Ivana Meštrovića** i imali smo interaktivnu predstavu *Grička vještica* s Crnom Kraljicom, u koju je poslije bio uključen i lov na blago. Imali smo poslije ručka kviz, koji nismo rado dočekali, jer smo morali prekinuti gledanje filma. Kao što je i red, oko pola osam navečer, išli smo na svetu misu. Ostatak večeri proveli smo na trgu podijeljeni u manje grupice. Sljedećeg jutra krenuli smo iz Zagreba ka, po meni, najljepšoj destinaciji našeg cijelog putovanja – Plitvicama. Bili smo smješteni u malome mjestu blizu Nacionalnog parka *Plitvička jezera*. Nakon ručka, obišli smo nacionalni park, gdje smo uživali diveći se pejzažima koje smo imali prilike vidjeti. Svima nam je

bilo zanimljivo te nam nije bilo teško ni pješačiti tako dugo. Tu noć u Plitvicama moje društvo pamti kao nezaboravno a to je ujedno i jedina noć kada su nam nastavnice dozvolile da budemo budni do pola dvanaest. Mi smo to dobro iskoristili. Sljedećeg dana, krenuli smo za našu posljednju destinaciju – Split. Stigli smo u Učenički dom Split i odmah ručali. Imali smo jako lijepo organizirani obilazak Splita s izvrsnim vodičem. Da, bili smo u Dioklecijanovoj palači i čuli toliko zanimljivih činjenica da smo sve upijali, a uši nam nisu mogle vjerovati. Nakon večere ponovno smo se vratili na rivu pojesti sladoled, pokušati dotaknuti more u luci i promatrati zvijezde (nebo je bilo izrazito vedro). Pri-

je povratka kući, otišli smo na plažu brčkati noge i ruke, a trojica dječaka čak su se uspjela i okupati. Ako mene pitate, to je bio vrlo loš potez. Za mene more nikad nije dovoljno toplo. Putovali smo jako dugo, oko 12 sati. Autobus je u razmacima od pola sata bio ili najglasniji kokošinjac ili »tišina na kontrolnom«. Zato zahvaljujemo nastavnicama što su trpjele našu buku.

Vratili smo se kasno u noć, 1. svibnja ili rano ujutro 2. svibnja, nisam sigurna, bila sam umorna. Svi smo bili ispunjeni doživljajima, a i željom za spavanjem. Za mene je ovo putovanje bilo odlično. Da je bar trajalo malo dulje...

Donna Karan, 8. h, OŠ Matko Vuković, Subotica

I gimnazijalci na eko kvizu *Lijepa naša*

Svehrvatski ekološki kviz *Lijepa naša*, u kojem sudjeluju i učenici hrvatskih odjela iz Srbije, održan je u svibnju u Zagrebu. U skupini srednjih škola sudjelovala je i ekipa Gimnazije *Svetozar Marković* iz Subotice. Ekipu su činili (od prvog do četvrtog razreda redom): **Oliver Nagel**, **Daniel Kujundžić**, **Petar Huska** i **Augustin Žigmanov**. Rad/prezentacija s kojom su se predstavili nosio je naziv *Identitet i turizam* a u njemu su se bavili temom

očuvanja kulturnog identiteta Hrvata u Subotici i Vojvodini kroz turizam. Mentor ekipe bio je profesor geografije **Zoran Nagel**.

Član ekipe Augustin Žigmanov o iskustvima s ovogodišnjeg natjecanja kaže: »U obradi teme rada, za početak smo uočavali probleme s kojima se susrećemo sve od generalizacije povijesti grada i nenavođenja značaja Hrvata u povijesti grada, pa sve do nezainteresiranosti mladih za kulturu. U sklopu prezentacije odradili smo i anketu među vršnjacima. Rezultati baš i nisu bili onakvi kakvim smo se nadali. Veliki broj mladih je potpuno nezainteresiran za ovu priču, zatim slabo znaju o povijesti i utjecaju Hrvata na razvitak grada i veliki broj istih ne sudjeluje u manifestacijama koje organizira hrvatska zajednica. Obradivali smo događaje za koje smo smatrali da igraju veliku ulogu u očuvanju kulturnog identiteta poput *Dužijance*, prela, seminara u Tavankutu... Također smo naveli i značaj marijanskih svetišta u Vojvodini (Tekije i Bunarić), franjevačkog samostana u Baču i karmelićanskog samostana u Somboru. Na koncu smo dali neke prijedloge kako riješiti probleme koje smo na početku uočili. Smatramo da je potrebno uključiti više mladih u život zajednice, izdavanje publikacije sa svim manifestacijama i ličnostima koje su oblikovale našu zajednicu i koji su pomogli u očuvanju samog identiteta i na koncu izdavanje turističkog vodiča gdje bi se ponudilo mnoštvo programa ovdašnjih Hrvata koji nam pomažu da ostanemo ono što jesmo. Osim prezentacije, radili smo i kombinirani test iz biologije, kemije, geografije i ekologije. Osvojili smo 10 mjesto od 21 škole. Zadovoljan sam našim rezultatom jer mi ne radimo po istom planu i programu kao u Hrvatskoj na kojem se bazirao test«.

Školovanje srca

Možete li zamisliti da nikada niste čuli za gravitaciju te da bezbrižno pokušavate zakoračiti s krova u prazno? Ili da vam nitko nikada nije rekao da vam je u društvu u kojemu živimo potreban novac ako želite nešto iz dućana? Vjerujem da biste u tom slučaju dosta teško plovili kroz život a vjerojatno biste i vrlo brzo na vlastitoj koži osjetili posljedice.

E sad, kad idemo kroz život a ne naučimo ništa o emocionalnoj inteligenciji (ostanemo emocionalno nepismeni) to je, u kontekstu odnosa, kao da svako malo zakoračimo s krova – vrlo bolno i opasno.

Emocionalna pismenost

Jednu od najpoučnijih knjiga na ovu temu napisao je **Claude Steiner** a koja je kod nas prevedena kao *Školovanje srca*. Kako Steiner objašnjava, emocionalna je pismenost u stvari emocionalna inteligencija koja se zasniva na ljubavi. U knjizi Steiner donosi vrlo kvalitetan trening emocionalne pismenosti s puno primjera iz prakse i s pet ključnih stvari koje bismo trebali naučiti:

1. Poznavanje vlastitih emocija

Mnogi ljudi ne prepoznaju ljubav, sram, ponos ili neke druge emocije. Mnogi, također ne mogu odrediti niti opisati intenzitet emocija koje osjećaju. A ako im nedostaju ti osnovni uvidi, tada ne mogu niti primijetiti kako njihove emocije utječu na druge ljude. To je kao da imate super mobitel a ne znate je li pun, koje funkcije može obaviti niti koga možete putem njega kontaktirati.

2. Posjedovanje iskrene sposobnosti za empatiju

Prepoznajete li osjećaje drugih? Razumijete zašto se osjećaju tako kako se osjećaju? Možete li suosjećati s njima ili vam je možda nelagodno pa pokušavate stvari okrenuti na šalu, promijeniti temu ili brzo se pozdraviti i otići dalje?

3. Upravljanje vlastitim emocijama

Jeste li od onih koji smatraju da drugi znaju što osjećate pa im ne trebate govoriti? Potiskujete li možda svoju ljutnju sve dok ne eksplodirate na neku naizgled nevažnu sitnicu? Znae, i izražavanje emocija (adekvatno ili neadekvatno) kao i izostanak izražavanja emocija utječe na druge ljude a time i na odnose. Vrlo je važno za kvalitetne odnose i dobro zdravlje da znamo afirmirati nadu, ljubav, radost ali i da znamo na primjereni način izraziti ljutnju, strah, bijes, krivicu koju osjećamo itd.

4. Popravljanje emocionalne štete

Balašević pjeva o toj »teškoj, stranoj riječi 'izvini'« koja nam je tako neophodna da »zakrpamo« odnos nakon svađe, nesporazuma, pogreški koje učinimo. No, za *izvinjenje* koje će stvarno popraviti odnos, osim »izvini«, važno je i istinski preuzeti odgovornost za ono što smo učinili – jer bez toga, »izvini« je samo prazna riječ.

5. Spajanje vještina

Pod spajanjem vještina Steiner podrazumijeva emocionalnu interaktivnost koju opisuje ovako: »to znači da se umijete uključiti u emocije ljudi oko vas, da naslutite njihova emocionalna stanja i da uspostavite efikasne interakcije s njima.«

Iskaz postupak-osjećaj

Jasno je da ne možemo u jednom kratkom tekstu prenijeti cijelu knjigu, no ono što svakako može pomoći u komunikaciji jesu iskazi koje Steiner naziva *iskaz postupak-osjećaj*. Iskaz *postupak-osjećaj* pokazuje da je neki postupak rezultirao određenim osjećajem, a nizom ovakvih iskaza može riješiti svaki emocionalni konflikt.

Cilj je takvog iskaza prenijeti što smo osjećali nakon što je druga osoba učinila neki postupak. Čini se bekrajno lako zar ne?

Kad si poklopio slušalicu (POSTUPAK), osjećala sam ljutnju. (OSJEĆAJ)

Kada si zakasnila (POSTUPAK), zabrinuo sam se pa naljutio. (OSJEĆAJ)

Kada si me prekinuo (POSTUPAK), osjetila sam poniženje. (OSJEĆAJ)

No, kako to u praksi obično biva, ovakve jasne, činjenične, iskaze često »zagadimo« unoseći u njih ono što mislimo da je bila motivacija druge osobe:

Kada si mi tako grubo poklopio...

Kada si me ponizila svojim kašnjenjem...

Kada si potcijenio moje mišljenje prekidajući me...

Osim spomenutog »zagađenja« često smo skloni u iskaz ubacivati i krivicu ili pretpostavljati što druga osoba misli. Tako izmijenjeni iskaz ne samo da ne rješava konflikt, nego ga dodatno produbljuje.

No, koliko god se činilo teško i zastrašujuće iznijeti svoje osjećaje bez opravdavanja, bez okrivljavanja, bez tumačenja postupka druge osobe – dugoročno jasna komunikacija preko iskaza *postupak-osjećaj* uvelike poboljšava razumijevanje i popravljajući kvalitetu odnosa. Isplati se potruditi.

Marina Balažev

KAKO KVALITETNO provesti slobodno vrijeme?

»Ovo zvuči kao suvišno pitanje, jer ja nemam slobodnog vremena« – pomislite mnogi nakon čitanja ovakvog naslova ili kada im netko postavi ovakvo pitanje. No, činjenica je kako mladi ljudi, koji se još uvijek školuju mogu pronaći djelić u danu koji mogu kreirati i ispuniti onako kako žele. Često uz školske obveze to nije velik dio dana. No, ako napravimo računicu u kojoj 6-7 sati provedete u školi, jedan sat u prijevozu ili na putu od škole do kuće, osam sati spavate (što bi bilo idealno), tada preostaje još osam sati koje treba pametno iskoristiti. Većina osnovnoškolaca, srednjoškolaca i studenata ima i nekakav hobi i to također oduzima jedan dio slobodnog vremena. Svakako je veoma važno za svakoga, a osobito za mladog čovjeka baviti se fizičkom aktivnošću, bio to sport i treniranje u nekom klubu ili duge šetnje, rekreativno trčanje ili plivanje, rolanje s prijateljima i slično. Najljepše je kombinirati rekreaciju i druženje s prijateljima, jer tada je osigurana dobra zabava.

Određivanje prioriteta

Kako biste kvalitetno proveli slobodno vrijeme, važno je da najprije dobro isplanirate i postavite prioritete. Možda to ne zvuči najbolje, ali izrada domaće zadaće, pisanje seminarskog rada ili pripremanje za testove trebali bi biti među prvima na toj listi prioriteta. Promatrajmo to ovako: urađena zadaća, napisan rad i možete prijeći na manje zahtjevne i ugodnije zadatke sa svoje liste.

Među prioritetima mladog čovjeka sigurno je vrlo visoko i druženje s prijateljima. Umjesto sjedenja u zadimljenom kafiću, radije pođite u šetnju, prošetajte se skupa do knjižnice. Čak i zajednički odlazak u knjižnicu po školsku lektiru zabavniji je u društvu. Dakako, ondje bi vam mogli privući pozornost i noviji, popularni naslovi, a uz pomoć knjižničara ili knjižničarke mogli biste napustiti knjižnicu s nekoliko novih naslova koji su baš po vašem ukusu!

Ukoliko imate zaostalih obveza, nešto što već dugo planirate napraviti, razmislite gdje ih smjestiti na listi prioriteta i pokušajte zamisliti osjećaj kada napokon prekržite takav zadatak s liste. Malo-po malo, takvih zadataka će biti sve manje, a vaše slobodno vrijeme ostaje samo vaše.

Planiranje vremena

Kako ne biste satima bili zatvoreni u sobi zbog zadaće ili učenja, isplanirajte vrijeme koje je potrebno za svaki od zadataka i nastojte biti realni u planiranju. Sljedeći korak je poštovanje vremenskog okvira svakog zadatka. Ukoliko ste odredili tri sata za učenje određenoga gradiva, nastojte ih maksimalno iskoristiti. Udaljite mobitel kako vas ne bi odvrćao od učenja. Nemojte prečesto ustajati, tražiti izliku za pauzu, nego koncentrirani pristupite svom zadatku.

Kada je učenje završeno, slobodni ste za razne druge aktivnosti. Možete poći nekamo s prijateljima! I za druženje nije loše odrediti nekakav vremenski okvir, kako vam vrijeme ne bi pobjeglo, a lijep susret se pretvorio u višesatno i nekorisno sjedenje »na kava«.

Nove vještine

Pomislite ćete: »Zar opet učenje i nakon učenja?!« Za one koji se još uvijek školuju, a osobito studenti, ako već nemaju studentski posao, ipak preostaje dio vremena nakon predavanja koje bi trebalo nekako ispuniti. Imajte na umu kako vas nakon završetka formalnog školovanja čeka nemilosrdno tržište rada na kojem će se, poput vas, pojaviti mnogi diplomci. Sigurno biste željeli osigurati sebi nekakvu prednost. Stoga, bilo bi korisno dio slobodnog vremena usmjeriti na učenje novih vještina, svladavanje znanja putem kurseva, online tečajeva. To može biti učenje programiranja, web dizajna, usavršavanje stranog jezika i drugog.

Volontiranje

U ovako gustom rasporedu teško će biti pronaći još vremena, ali bilo bi lijepo pomoći drugome. Pomaganje drugima dokazano je pozitivno i za onoga tko dobro čini, a nečiji osmijeh ili iskrena zahvala dragocjeni su. To ne mora biti stalna organizirana pomoć u nekoj organizaciji, može se pomoći i starijim susjedima, prijateljima koji teže svladavaju školsko gradivo, pa i svojim ukućanima u raznim zadacima.

Ovako ispunjeni dani osigurat će vam napredak u svakodnevnim obvezama, učiniti da se osjećate bolje i imate više samopouzdanje, ali i dobar san!

Klara Dulić

Učenici hrvatskih odjela
iz srednje Politehničke škole
u Subotici

8

STUDIJSKI POSJET ZAGREBU I SAMOBORU

Učenici hrvatskih odjela srednje Politehničke škole u Subotici nedavno su bili u trodnevnom studijskom posjetu u Hrvatskoj, točnije u dva mjesta – u glavnom gradu te države Zagrebu i obližnjem Samoboru. Na put je išlo blizu 40 učenika. Studijski posjet je imao veoma bogat i zanimljiv program, te će im, kako kažu, ostati u lijepom sjećanju.

Odmah po dolasku u Zagreb imali su organiziran ručak na Bundeku, gdje su ih primili predstavnici Grada Zagreba. Uslijedio je posjet Srednjoj strukovnoj školi u Samoboru, gdje ih je

ravnatelj škole upoznao sa školom i poveo ih u obilazak Samobora, predstavivši im pritom bogatu samoborsku povijest i kulturu.

Tijekom ova tri dana, osim već spomenute strukovne škole, učenici Politehničke srednje škole iz Subotice, obišli su i Hrvatsko narodno kazalište u Zagrebu, koja je središnja teatarska kuća u Hrvatskoj, Gornji grad, Katarinin trg, Trg svetog Marka... Posjetili su i Kamenita vrata, kulu Lotrščak, Muzej grada Zagreba, palaču *Balbi*, Muzej Meštrović, Grič, Radićevu ulicu, Dolac, Kaptol i Trg bana Jelačića. Obišli su i posjetili Gradski

kazalištu *Kerempuh*. Nedjelja je bila rezervirana za Muzej prekinutih veza, posjet Muzejsko-memorijalnom centru *Dražen Petrović* i Tehničkom muzeju *Nikola Tesla*. Tijekom boravka u Samoboru razgovaralo se i o budućoj suradnji ove dvije srednje

nogometni klub *Dinamo*, te stadion *Maksimir*. Imali su prilike pogledati i predstavu *Jedan sluga, dva gospodara* u Satiričkom

škole, a da su učenici uživali u ovome vikendu i druženju s prijateljima nije potrebno niti spominjati.

Studijski posjet subotičkih srednjoškolaca organiziran je uz potporu Grada Zagreba, Zagrebačke županije, Studentskog centra u Zagrebu i Hrvatskog nacionalnog vijeća.

K. U.

9

Učenici GFT3/8 Politehničke škole u Subotici

Uspješni na republičkom iz grafičarstva

Politehnička škola iz Subotice, u kojoj se izvodi i nastava na hrvatskom jeziku, sudjelovala je na republičkom natjecanju iz grafičarstva koje je održano u travnju u Novom Sadu. Sudjelovalo je sedam škola iz cijele Srbije. Natjecalo se i šestero učenika iz hrvatskog odjela Politehničke škole GFT3/8. A rezultati su sljedeći:

Fotografi: **Iris Andrašić** je osvojila III. mjesto, a **Valentina Bačlija** V. mjesto. Ekipno Politehnička škola je osvojila II. mjesto.

Tehničar grafičke dorade: **Maja Andrić** IV. mjesto; **Ena Barašević** III. mjesto; ekipno Politehnička škola III. mjesto.

Tehničar tiska: **Denis Tumbas** VI. mjesto; **Martin Virag** VIII. mjesto; ekipno Politehnička škola IV. mjesto

K. U.

MIJENJAMO SVIJET OKO NAS!

10

Sigurno ste čuli za pojam kritična masa? Mogli ste za njega čuti, naravno, na satu fizike, a to onda znači »najmanju masu neke tvari podložne nuklearnomu cijepanju, koja je potrebna da bi došlo do lančane reakcije«. E sad, pojam »kritične mase« može značiti nešto drugo, a time ćemo se u ovom tekstu baviti... U *Hrvatskom enciklopedijskom rječniku* stoji da pojam »kritična masa« u prenesenom smislu znači potreban broj ljudi da bi što bilo priznato prema nekim mjerilima. Primjerice, najmanji broj predlagača za pokretanje nekog postupka ili isticanje nečije kandidature, ali i potreban broj čega za korisnu konkurenciju i postizanje kvalitete (broj klubova u prvenstvu, broj poduzetnika u djelatnosti, poduzetnih pojedinaca u društvu i slično).

Građanske akcije

Ima puno akcija za koje se organizira »kritična masa«. Pune su društvene mreže toga. Primjerice, u tomu su posebno aktivne udruge biciklista diljem svijeta, pa tako i naše regije (Beograd, Novi Sad, Zrenjanin, Vršac, Zagreb, Skoplje...).

U tom smislu, *Kritična masa* je zajednička biciklistička vožnja koja ima za cilj skretanje pažnje na probleme s kojima se biciklisti i biciklistkinje susreću u svakodnevnom prometu. U Beogradu se, primjerice, ova vožnja održava svake posljednje subote u mjesecu s početkom u 17 sati s Trga Republike. To je, kako organizatori navode, mjesečna proslava

biciklizma (ne prosvjed), događaj koji pripada građanima i građankama na najdirektniji mogući način. Ovim vožnjama, najčešće ukazuju na probleme biciklista u prometu, poput nedostatka biciklističkih staza u određenom kraju grada, ili žele djelovati u smjeru izmjena akata koji definiraju neka od tih pitanja.

U povodu Dana planeta Zemlje (22. travnja) u Novom Sadu je nedavno održana *Novosadska kritična masa* koja je podrazumijevala zajedničku vožnju biciklom po gradu te potom piknik uz sportske i druge aktivnosti u Limanskom parku. Središnjoj *Kritičnoj masi* prethodila su dva »bici« doručka, održana u petak i subotu kod Futoške pijace.

Protiv »davljenja« grada

Pojam »kritična masa«, u svojem prenesenom značenju, spominje se i u politici kod špekulacija oko recimo formiranja oporbe koja bi mogla parirati vlasti, ili nekih građanskih inicijativa poput, recimo, inicijative *Ne davimo Beograd*.

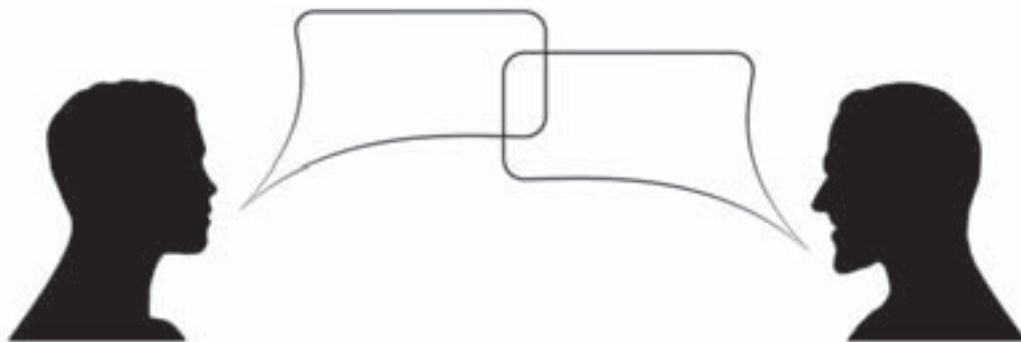
Sve u svemu, ukoliko ste svjesni nekog problema u vašoj lokalnoj zajednici (problem neotklanjanja otpada, glasne glazbe s terasa kafića i sl.) te želite na njega ukazati javnosti i odgovornim tijelima uprave, bit će vam lakše da to ne radite sami. Zajedno smo jači, zar ne? Stoga, probajte okupiti i vi vašu »kritičnu masu« (iliti ekipu istomišljenika) i mijenjajte svoju zajednicu na bolje!

K. U.

KAKO PROFESIONALNO DOBITI/POBITI ARGUMENT?

U posljednje je vrijeme sve više organiziranih debata po fakultetima ali i srednjim školama. U Beogradu se one često drže na Fakultetu političkih znanosti, Filozofskom, Ekonomskom i Pravnom fakultetu. To su ujedno i fakulteti koji svoje studente pripremaju za struke u kojima će dobivanje argumenta biti od iznimne važnosti. Budući odvjetnik će znati obraniti svog klijenta pred sudom za (ne)počinjeni prestup, ili mu makar umanjiti kaznu, upravo svojom vještom argu-

organizira zanimljive tribine kao što je »Europa različitih brzina«, TV debatu »Razgovarajmo o Europi«, provodi ankete poput »Koliko znaš o Europi?« i vodi studente u kazalište uz popust. Dvije debaterke ovog fakulteta nedavno su se uspjele plasirati u polufinale međunarodnog debatnog turnira u Budimpešti, dok se jedna od njih, skupa s još jednim kolegom, siječnja ove godine plasirala u finale svjetskog prvenstva u debatiranju, i to u Meksiku.

mentacijom. Budući ekonomist morat će uvjeriti poslovne partnere u svoje procjene tržišta, dok će filozof morati znati filozofirati tako da svi »padnu« upravo na njegovu teoriju o nečemu. No, ništa od toga nije stopostotno urođeno u čovjeka. Stoga se vode kvalitetne i nerijetko užarene debate na fakultetima kako bi se student usavršio u svojoj struci.

Regionalni i međunarodni turniri

Kako sudjelovati u nekoj od debata ako to nika da do sad još niste činili? Najlakše je uključiti se u jedan od debatnih klubova. Tako recimo Debatni klub Pravnog fakulteta u Beogradu redovito organizira radionice u amfiteatru fakulteta. U sklopu tih debata organiziraju se i turniri od kojih su neki i regionalnog karaktera. To je savršena prigoda vidjeti kako debateri raznih zemalja regije vode debatu na civiliziran i profesionalan način poštujući pravila debatiranja. Znamo, niste navikli na tako nešto, ali predlažemo da isključite televiziju i uključite se u nešto što je malo ozbiljnije od debatiranja na nekoj »višoj« razini.

Fakultet političkih znanosti osim svog Debatnog kluba ima i Europski studentski forum koji također

Uhvati me za riječ

Kao i svake godine, Ekonomski fakultet u Beogradu i prošle je godine organizirao tzv. ubrzani tečaj debatiranja. Taj je tečaj namijenjen početnicima koji su se kasno priključili ili su propustili neku radionicu, kao i debaterima koji žele obnoviti znanje u nekoj od oblasti o kojoj se diskutira kako bi se što bolje pripremili za veliki turnir tzv. Decembarac. S druge strane Dunava također se vode zanimljive debate. Ekonomski fakultet u Zagrebu ima svoj Debatni klub koji je početkom svibnja završio sezonu projekta pod humorističnim nazivom »Uhvati me za riječ«. Projekt je punio Kongresnu dvoranu EFZG-a svakom debatnom dok su debateri jedni druge hvatali za riječ.

Debatni klub ima i Filološka gimnazija u Beogradu na kojoj se, osim ostalih aktivnosti, vježba i pobijanje argumenata. Jedna od takvih bila je i Prezentaciona debata na kojoj se raspravljalo o aktualnim temama i događanjima u svijetu. Na njoj su se učenici upoznali i s britanskim parlamentarnim sustavom debatiranja.

Tomislav Perušić

ANNE-MARIE

ANNE-MARIE

Zrno među dva vodeničarska kamena

14

U borbi za neovisnost i bolji položaj Srbije u Europi u drugoj polovici 19. stoljeća istaknulo se i nekoliko Hrvata, među kojima i **Đuro Horvatić** (1835. – 1895.). Podrijetlom iz Nove Gradiške, prešao je 1862. u srpsku vojsku, proslavivši se u srpsko-turskim ratovima (1876. – 1878.). Od 1881. do 1885. godine bio je poslanikom u Sankt-Peterburgu (Rusija). Iz teksta koji slijedi vidjet ćemo da nije slučajno izabran na to izuzetno važno mjesto, koje je prije njega zapremao **Kosta Protić** (1831. – 1892.)

Naime, u Arhivu SANU-a pod inv. br. 9332 nalazi se pismo Đ. H. ministru financija **Čedomilju Mijatoviću** (1842. – 1932.) datirano u Sankt-Peterburgu 15. svibnja (tj. 27. svibnja po novom kalendaru) 1881. godine. Ondje se govori o njegovom prijemu kod novog ruskoga cara **Aleksandra III.** (1845. – 1894.) i

carice **Marije Fjodorovne** (1847. – 1928.) u dvorcu Gatčina i događajima koji su prethodili tome.

Osam-devet minuta dug razgovor s ruskim carem tekao je u srdačnom tonu i znaku obostranog razumijevanja. Đ. H. je caru izrazio sućut zbog smrti njegova oca **Aleksandra II.** (1818. – 1881.), istaknuvši »da celo čovečanstvo žali za svojim dobrotvorom a eto miliona Slavena da tuguju usljed gubitka najplemenitijeg Vladaoca, među kojima Vladaoc i narod Srpski sebe čisle [tj. broje – primj. V. N.] u prvi red.« Naročito je kraj bio dojmljiv: »I na posledku se opet Car rukovao, no sa jednom toplotom, koja je na mene upečatak samo najprijetniji učiniti mogla.«

Prije toga, prilikom prolaska kroz Beč, Đ. H. je razgovarao s austrougarskim ministrom vanjskih poslova, barunom **H. K. von Haymerleom** (1828. – 1881.), s kojim ga je upoznao poslanik Srbije u Austro-Ugarskoj **Filip Hristić** (1819. – 1905.). Razgovor nije tekao tako prisno kao s ruskim carem, što se lijepo vidi iz sljedećeg: »U daljem razgovoru o našem položaju [tj. položaju Srbije – primj. V. N.] prema Austriji i Rusiji ja se izvuko sa: 'Mi nismo u opšte radi da budemo zrno među dva vodeničarska kamena' a on ovu frazu povtori [tj. ponovi – primj. V. N.] s nekim zadovoljstvom davajući mi za pravo.«

Uoči prijama kod cara, Đ. H. je osobno od predsjednika i tajnika društva »Slavjanskog obšestva« dobio poziv da prisustvuje liturgiji na dan Sv. Kirila i Metoda a navečer na predavanju. On im je vratio karte, pravdajući se: »Nemogoh posjećivati javna društva, jer ne bejah još Caru predstavljen«. Uslijedila je neugodnost: »Štampa donese sljedeći dan govor jednoga člana te večeri fulminantan protivu Srba indirektno šibajući i mene sa: 'Jedino što imaše Rusija od Srba, to je simpatični nam njen Poslanik Protić pa i toga zamenuše Srbi sa Horvatićem'. Ovo je bez sumnje samo jedan čarkaš izvestni[h] Proroka Beogradski[h] i držim da mu to nije poslednji metak.«

Odavde vidimo da je, usprkos svim izazovima, Đ. H. uspio zadržati razinu uzorne profesionalnosti. Stoga je zavrijedio da njegovo ime u povjesnici Hrvata u Srbiji bude ispisano zlatnim slovima.

Vladimir Nimčević

Književni MODERNIST i BESKOMPROMISNI kritičar

Pjesnik, novelist, feljtonist, esejist i putopisac, sve je to i puno više bio **Antun Gustav Matoš**. Suvremena ga kritika smatra središnjom osobnošću hrvatske moderne, kao i prvim modernim hrvatskim likovnim, glazbenim, književnim i plesnim kritičarem.

Osim po književnom stvaralaštvu, Matoš je poznat i po čvrstim političkim stavovima koje je širio i lijevo i desno ne mareći puno za posljedice, ali i po boemskom životnom stilu.

Rođen je 1873. godine u Tovarniku, baš petka 13. Njegov je djed s očeve strane **Grgur Matoš** bio iz Kačmara, a njegova se opet obitelj tamo doselila tijekom 18. stoljeća iz okolice Sinja. Obitelj je podrijetlom inače iz Rame u Hercegovini. Djed je radio kao učitelj u Plavni, gdje je i rođen Antunov otac **August Matoš**. Obitelj je inače bila nacionalno mješovita. No, bilježe se riječi Antuna Gustava Matoša o vlastitom identitetu: »Bunjevac sam porijeklom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin odgojem«.

Po dezertiranju iz austrougarske vojske Matoš u Beogradu radi kao čelist, novinar i literat. No, te mu profesije prije svega služe da bi mogao biti stalni gost beogradske kavane *Dardanelli*, gdje su se okupljali književnici-boemi, nezavisni novinari i glumci. U početku se izdržavao držeći instrukcije u obitelji u čijoj je kući stanovao, a kasnije je pisao za list *Pobratim*, a potom i za sarajevsku *Nadu* koju je uređivao **Silvije Strahimir Kranjčević**.

U književnost je ušao 1892. godine pripoviješću *Moć savjesti*, koja naznačuje početak razdoblja moderne. Njegove su pripovijetke sakupljene u tri

zbirke: *Iverje*, *Novo iverje* i *Umorne priče*.

Matošev je pripovjedački opus objedinjen u dva temeljna tematska kruga: jedan s tematikom iz domaće zagrebačko-zagorske sredine i stvarnim junacima koje je sretao u životu, i drugi s novelama bizarnog sadržaja s dominacijom čudaka, tipova posve individualnog karaktera. I u jednom i u drugom krugu naglašeni su lirska nota i ljubavni motivi.

Prozu je pisao od samog početka bavljenja književnošću, a poeziju tek puno kasnije. Napisao je oko 80 pjesama, a česti su mu motivi ljubav i cvijet. Značajan dio njegove proze predstavljaju rodoljubni stihovi kao što su *Stara pjesma*, 1909. i *Iseljenik* u kojima je po povratku u domovinu razočaran malodušnošću Hrvata u khuenovskoj i postkhuenovskoj eri. Inače, Matoš je cijeli život bio izrazito domoljuban.

Matoš je bio beskompromisni kritičar bez dlake na jeziku i nije prezao iznijeti svoje mišljenje ni o prijateljima ni o neprijateljima. Budući da nije mogao u Zagreb, bar ne legalno, pet je godina živio u Parizu gdje je napisao najznačajniji dio svoje proze. Tamo je i najbolje živio, jer je bio prilično dobro plaćen.

Nakon što je 1908. pomilovan, vraća se u Zagreb gdje se uključio u društveni život. Međutim, u toj je fazi posvađan »sa svim književnim i političkim opcijama u Hrvatskoj«.

Umro je 1914., ostavivši iza sebe 20-ak svezaka sabranih djela objavljenih tek 1973. godine.

T. Perušić

MODNI SPEKTAKL U NOVOM SADU

Serbia Fashion Week u Novom Sadu svake godine okuplja veliki broj posetitelja jer plijeni svojim programom i gostima. Ovaj događaj stavlja Novi Sad na modu mapu; SFW je u rangu najboljih europskih tjedana mode!

Imala sam priliku više puta posjetiti ovu manifestaciju i nikad me nije ostavila ravnodušnom, shvaćajući da i kod nas ima ljudi koji su pravi modni entuzijasti. Nakon veličanstvenog otvaranja u Dunavskom parku, ovogodišnji SFW nastavljen je u Galeriji Matice srpske. Domaći dizajneri su uradili replike haljina iz XIX. stoljeća. Izložba, gdje su modeli pozirali u kreacijama ispred portreta starih nekoliko stoljeća, skrenula je pažnju na odjeću današnjice. Svijet u kome se zadovoljavamo kratkotrajnim trendovima moguć je samo zbog jeftinih materijala i tkanina. Couture kolekcije dokazuju da je kvaliteta nadaleko bitnija od kvantiteta. Isto je pokazao i **Anddy Van Den Krommenacker** koji me je oduševio svojom kolekcijom inspiriranom renesansom. Njegove kreacije izgledaju kao slike najvećih likovnih majstora XV. stoljeća. Dok su modeli šetali, izgledalo mi je gotovo nestvarno da su to zaista haljine i shvatila sam koliko je nizozemska modna scena potcijenjena.

Osamdesete i funk

Rumunjski brend *Monarh* prikazao je kolekciju haljina koja je publiku ostavila bez teksta zbog izuzetne vještine koja je bila neophodna da se haljine dizajniraju i provedu u djelo. Velike mašne, til i kontrast jarkih boja i crne potvrdile su povratak 80-ih, ovaj put u nešto blažem obliku. Revija **Ivane Nikolić** okupila je IT devojke koje su ponijele njenu

kolekciju, koju bih okarakterizirala kao casual-chic.

Slovenska dizajnerica **Sanja Veličković** uspjela je publici natjerati da zapleše. Na platnu se pojavio logo dizajnerke, nakon čega je DJ pustio pjesmu *Uptown funk*. Nakon uvodnih tonova pjesme, osmjesi su se pojavili na licima publike, modeli su izlazili plešući i pevajući uz dobro poznatu pjesmu. Potaknuti modelima, gosti su ustali i zaigrali. Bilo je nevjerojatno naći se na toj reviji i igrati uz dobru muziku dok modeli prolaze tik ispred vas! Sama kolekcija obilovala je velikim rasponom jarkih boja, koje nisu po mom okusu. Međutim, kolekcija je vrlo moderna, a samu reviju ću pamtiti dugo vremena.

Duo dizajnera, iza brenda *Mates clothing* tek me je nakon spektakla zainteresirao. Njihova nova kolekcija, inspirirana Jugoslavijom i jarkom crvenom bojom natjerala me je da se brzo zaljubim u njihove kreacije.

Edukacija

Niz seminara i uglednih predavača iz Italije i drugih europskih zemalja bavio se temom interneta i koliko je on utjecao i pomogao modi. Kao osobi koja još pamti vrijeme bez *smart* telefona, ovo je bilo zaista zanimljivo.

Kao velika ljubiteljica mode osjetila sam veliki ponos dok sam gledala revije domaćih dizajnera, jer sam shvatila da moda na Balkanu ima potencijal ali je potrebna velika podrška ovoj industriji, koja je potcijenjena. Međutim, odjeća koju vidimo na ulicama dosta se razlikuje od one koju sam vidjela na pistama. Ljudi su pod utjecajem velikih (jeftinih) brendova i slijede mahom neke uobičajene standarde, ne znajući kakvi talentirani ljudi stvaraju pravu modnu umjetnost u našoj zemlji.

Andrea I. Darabašić

MULE

Prošle ljetne sezone su opet veoma postale popularne papuče/mule/natikače. Mule su stil cipela koji nema ograničenje oko pete i stopala. Njihova povijest potječe još od drevnog Rima i u početku su se nosile samo po kući, a ne u javnosti. Tijekom godina mule su se promijenile u stilu i svrsi. Više nisu samo cipele za po kući nego se sada nose u bilo kojoj prilici.

Mule mogu biti u raznim oblicima, materijalima, te mogu biti natikače za svaki dan, ali i za posebije prilike. Mogu biti otvorene ili zatvorene, te s visokom ili nižom štiklom, a i bez štikle, tj. ravne. Savršene su za ljetne dane, uz lepršave haljinice, široke hlače, traperice... U svakoj prilici se mogu nositi, posebno za dnevne prilike i večernje šetnje. Vizualno lijepo izledaju na nozi, izdužuju nogu, te izgledaju veoma ženstveno i oblikuju figuru svakoj ženi.

Mlade djevojke se više odlučuju na ravnije modele, koje im odlično idu uz dnevne kombinacije (traperice, hlače, A suknje). Starije djevojke i žene više vole natikače sa štiklom, jer su ženstvenije i lijepo istječu odjevne kombinacije. Veoma su udobne, jer uglavnom imaju široku štiklu, koja je sama po sebi stabilna jer nemaju dodatne remenove po sebi te vam neće stvarati neugodu.

Milijana Nimčević

Povjerenje i poslušnost

Možda je nekima koji žive u blizini kakvog franjevačkog samostana poznato koji su zavjeti jednog fratra, jer su se sigurno zapitali što predstavljaju tri čvora na njihovom pojasu habita (iako je rijetko danas vidjeti fratra u habitu): siromaštvo, čistoća i poslušnost. Tri velike vrline. Siromaštvo, kako danas tako ni prije, ljudi nisu smatrali nekom izvrsnom vrlinom, ali mnogi sveci jesu jer ona vodi dušu do poniznosti pred drugima. Preko siromaštva mi se poistovjećujemo sa siromašnim Isusom koji je rođen u štali jer nije imao gdje drugdje, koji nije imao »gdje glavu položiti« (Mt, 8:20). Što se čistoće tiče, opet, kako prije tako ni sada, nismo slobodni od raznih grijeha. Zna se reći kako je prije, kad nije bilo klubova i interneta i drugih stvari, bilo lakše održavati čistoću, što duše, što tijela. No, kako mi je rekla jedna baka nedavno: »Nismo mi ništa bolji bili, samo smo to bolje skrivali.« Treća stvar je dakle poslušnost. Za Isusa apostol Pavao piše: »Ponizi sam sebe, poslušan do smrti, smrti na križu.« (Fil, 2,8). Poniznost i poslušnost, kao što vidimo, idu skupa. Nema prave poniznosti bez poslušnosti, niti poslušnosti bez poniznosti.

Uzori u krepostima

Meni najveći uzori su Isus i Marija. Ako je itko pravak u krepostima, to su njih dvoje. U ljubavi i darivanju, piše sv. **Lj. M. G. de Montfort**, Bog neće dopustiti da ga itko nadmaši. Stoga, iz ljubavi prema nama on uzima ljudsko tijelo, preko Blažene Djevice Marije. Marija kao najsavršenije Božje djelo, u punoj poniznosti i poslušnosti prihvaća s jednostavnim: »Evo službenice gospodnje, neka mi bude po riječi tvojoj.« (Lk 1,38). Montfort piše dalje u svojoj knjizi *Rasprava o pravoj pobožnosti prema Presvetoj Djevici Mariji* da je Marija bila sačuvana od svijeta, odnosno, dobila je milost biti skroz neprimjetna, zato da ne bi napravila ikakvu sjenu utjelovljenoj Riječi. Zato je njen život u Bibliji nepoznat. Potpuna poniznost i predaja Bogu. O ovome je napisana cijela knjiga, i mnogi sveci su o tome pisali, no za naše potrebe želim istaknuti jednu stvar iz knjige: »Isus Krist je dao više slave Bogu, svome Ocu, podložnošću svojoj Majci kroz trideset godina, nego bi

je bio dao da je obratio sav svijet tvoreći najveća čudesa. Oh! Kako puno slavimo Boga kada se, da mu ugodimo, podlažemo Mariji po primjeru Isusa Krista, našega jedinog uzora!«

Svjedočiti vjeru

Koliko možemo samo naučiti promatrajući i razmatrajući Mariju, Zvijezdu jutarnju – onu koja najavljuje Sunce. Mi mladi, koji smo danas iskvareni svime i svačime, te je protiv nas otvorena svaka fronta, mi moramo naći utvrdu u Mariji, koja vodi do konačne pobjede te nas upozorava gdje ćemo biti napadnuti. Ta Bog je upravo po njoj došao na svijet da nas spasi, te po njoj nastavlja svoju misiju. Gospa nam u Fatimi između ostalog poručuje kako će biti »uvedeni određeni načini odijevanja koji će Gospodina jako vrijeđati. Oni koji služe Bogu ne bi trebali slijediti takvu modu. Crkva ne poznaje modu. Gospodin je uvijek isti«. To je samo jedna od stvari o kojoj katolik ne razmišlja. Danas je vrlo teško nekome to prikazati, a još teže odlučiti se, iz ljubavi prema Bogu to promijeniti, jer se praksa ustalila. Međutim, mladi katolici, primili ste Duha Svetoga koji je tu da svjedočite svoju vjeru a ne služite svijetu.

Stoga vam svima poručujem što kaže sv. Pavao: »Obucimo oklop vjere i ljubavi i stavimo kacigu, nadu spasenja!« (1 Sol 5,8) da budemo spremni, jer sv. Petar poručuje: »Budite trijezni i bdijte, jer protivnik vaš, đavao, kao lav ričući obilazi i traži, koga da proždre.« (1. Pet 5,8), da kada dođe kraj možemo reći: »Dobar sam boj bio, trku završio, vjeru sačuvao« (2 Tim 4,7).

Ivan Čavrgov

Neodrživ je SUSTAV gdje sustava NEMA

Društvo političkog zapada, kao takvo, nalazi se pred preispitivanjima i krizama. Jedna od kriza odnosi se i na nas mlade koji su, posebice u tranzicijskim državama, razočarani time što im je u životu ponuđeno. Kao posljedica razočaranja javlja se apatija. Svijet nam se čini kao nemilosrdan i sve više kaotičan, a pravila koja smo naučili kao djeca u svojim kućama ne vrijede mnogo kada izađemo vani na ulicu.

»Nema pravila«

Jedan od uzroka ovakvoga stanja je i »pravilo« da pravila nema. To je jedan od postulata postmodernističke filozofije, karakteristične za epohu u kojoj živimo. Dakle, sve što mi uzdižemo može za nekog drugoga zapravo biti loše. Vrijednosti s kojima odrastamo mogu se protumačiti na razne načine...

Međutim, je li to zaista tako? Jesu li vrijednosti koje su nas roditelji naučili u našem djetinjstvu zaista pogrešne ili neispravne? Kod kuće smo naučeni

da treba poštivati sve ljude, druge narode... Naučeni smo da poštujemo zakone naše zemlje kako bi naše društvo opstalo. Nakon tog razdoblja djetinjstva odlazimo u »svijet velikih« gdje vidimo da, upravo ljudi najodgovorniji za zakone i prava u našem društvu, krše iste te dogovore. To je moment kada ti se ideali dovode u pitanje, kada poštenje i pravo počinju biti gaženi. Onda čovjek počinje lutati kako bi pronašao alternative gdje bi se osjetio sigurnijim.

Oslonac drugima

Jedna od opcija jest okrenuti se Bogu. Predati sve svoje strahove i želje njemu preko njegovih pastira. To može ponuditi određenu sigurnost i za mene je jedan ispravan put naprijed. Crkva govori da uzme-mo svoj teret u društvu i da će na taj način naš život imati značenje. Pošto smo društvena bića, onda to ima i praktičnog smisla. Primijenjivo je na našu situaciju. Tada nismo žrtve, već osobe od koristi i za sebe i za druge.

Ako postanemo korisni i sebi i drugima, onda postajemo kvalitetniji i stabilniji ljudi. Možemo biti oslonac drugima i gurati svoje snove uz podršku drugih.

Nihilizam i postmodernizam

Druga opcija koja se nudi jest pravljenje žrtve od samih sebe. Govoreći da smo depresivni, anksiozni a ne poduzimati ništa povodom toga. Ne raditi na sebi, ne raditi ništa ustvari...

Postmodernizam relativizira norme moderne zajednice, a to su obitelj, zajednica, demokracija.

Sve je relativno i nema pravila. Ja mogu biti što god hoću. Naravno, možemo biti što hoćemo i možemo stremiti životu kojem želimo. To nam upravo moderna zajednica i garantira. Postmodernisti govore o diktaturi i nepravdi modernog, kapitalističkog društva na Zapadu. Međutim ne žele govoriti o tome koja prava imamo a koja nemamo. Jer u modernom društvu imamo pravo izbora, govora i skoro pa jednake šanse. Ljudsko društvo ne može i nikada neće biti jednako, i to je normalno.

Ono što možemo svi zajedno raditi kao društvo jest oslanjati se na jedno drugog i pokušati da se patnja ovog svijeta smanji na neki razumni minimum. Traženje žrtava i izgovora nije pravi odgovor na patnju. Ako smo depresivni, onda 'ajde da uzmemo najveći teret koji možemo uzeti, 'ajmo ga podići. Dosta je bilo cinizma, apatije, ateizma i postmodernog društva. Neodrživ je sustav gdje sustava nema...

Vedran Horvacki

TV serija: *Better Things*

Između DRAKE i REALNOSTI

Dvojac koji čine **Pamela Adlon** i **Louis C. K.** ponovno je uspio stvoriti seriju i pomjeriti granice kada je u pitanju komedija. Govoreći o seriji *Better Things*, ovoga puta ne govorimo čak ni o samom humoru, već o veoma preciznoj dramaturgiji, suptilnoj režiji i naravno izvrsnoj glumi.

Pamela Adlon u glavnoj ulozi igra majku troje djece, sredovječnu glumicu u Hollywoodu i pored toga razvedenu ženu koja i dalje izdržava svog bivšeg muža Xandera (**Matthew Glave**). Svatko tko pozna je biografiju Pamele Adlon vjerojatno je već zapazio nevjerovatnu sličnost između njezina života i biografije Sam Fox koju Pamela tumači u seriji. Sličnost je tu, jer su Louis C. K. i sama Pamela Adlon i pisali ovu seriju, gotovo kao autobiografsku dramu. To je iznimno važno, osim što Pamela Adlon i igra glavnu ulogu, ostaje jedan suštinski bitan sloj ove serije, a to je skoro potpuni naturalizam u stilu. Ovdje ne govorimo o dugim scenama, niti prikazivanju svih detalja, a kasnije i njihovom objašnjenju kako na prvi pogled može izgledati – naprotiv – radi se o seriji koja na nivou priče nema linerno razvijenu fabulu, niti događaje koji slijede iz epizode u epizodu, pa čak ni narativni luk kada je riječ o prvoj i drugoj sezoni. U seriji *Better Things* upravo je sve suprotno: Sam Fox je majka u čijoj kući svaki dan ima puno drame. Dio drame su i njezine tri kćeri, a ostatak majka Phil (**Celia Imrie**) koja živi prekoputa. Pamela odlazi na audicije, snima serije koje nikada ne ugledaju svjetlost dana, ali ipak ima karijeru koja vrijedi. Dijalog je napisan veoma bitko pa može djelovati kao cjelovita improvizacija, što ovoj seriji donosi nevjerovatnu svježinu kada je u pitanju televizija.

Problemi mladih

Max (**Mikey Madison**) je šesnaestogodišnja kći koja se suočava s krajem srednje škole i strahom od koledža i svim što nosi odrastanje. Frenkie (**Hannah Alligood**) je tri godine mlađa, ali zato još žešća u svom pubertetu i stoga uvijek najbučnija. Duke (**Olivia Edward**) je najmlađa i zbog toga već umornoj

majci ne toliko problematična koliko starije sestre. Glumački izraz svake od tri djevojke je odličan i opet nevjerovatno prirodan, stoga ova serija može biti veoma zanimljiva tinejdžerkama i tinejdžerima, jer jednako prikazuje probleme mladih koliko i starijih.

Govoreći o seriji *Better Things* vrijedi napomenuti da karakteri i priča ove serije ne postavljaju i ne rješavaju specifične probleme, kako smo navikli kada je riječ o narativu bilo koje vrste. Sam Fox i njezina djeca potpuno su živi karakteri, koji imaju svakodnevne probleme koje rješavaju onako kako bismo ih riješili i mi, i upravo u tome je kvaliteta ove serije. Svaka epizoda, svojim čak ne ni zapletima, već jednostavnim situacijama, na kraju veliča ljubav i život u svom punom sjaju. Mane svih likova ostaju mane, bez opravdanja ali i njihove vrline su upravo samo vrline, koje skupa s manama daju ljepotu čovjeku, koju možemo pročitati u svakoj epizodi serije *Better Things*.

Suptilna režija

Vrlo suptilna režija također doprinosi dojmu u kom se realnost i drama iliti fikcija prepliću, stvarajući samo dojam ljepote čak i kada junaci serije pate. Kada je u pitanju dramaturgija serije, važno je reći kako je i ova serija još jedna u nizu koja je uspjela da u novom i drugačijem formatu donese jedan autentični izraz. Naime, radi se o formi koja istodobno zahtijeva preplitanje nekoliko vremenskih tokova, kako bi priča bila ispričana u najkraćem mogućem vremenskom roku, ali kada dodamo već spomenutu činjenicu kako se ovdje radi o jednoj veoma realističnoj glumačkoj igri, dijalogu i narativu, onda doista dolazi do izražaja umijeće koje je autorski tim serije *Better Things* pokazao ovim projektom.

Pošto se radi o seriji čija struktura biva nepredvidljiva koliko i sam život, rado čekamo treću sezonu koja izlazi upravo ove godine, kako bismo mogli još malo uživati u tom prostoru ljepote između drame i realnosti.

Dejan Prčić
Foto: Vimeo

Joga

Ako me pitate kako i zašto, odgovor je jednostavan – godi mi, zaista mi godi. Skoncentriram se na disanje, zaboravim na apsolutno sve, isključim se i vježbam. Odlazim u neke neistražene dijelove svoga tijela, istražujem sebe i svoje tijelo dublje, osvježujem pojedine dijelove tijela za koje nisam marila, igram se s tijelom i umom. Promatram u koje me sve dimenzije odvodi, što sve mogu s moćnim alatom disanja, koliko mi pomaže...

Bezbroj varijacija

Ono što me je doista najviše oduševilo kod joge, a rekla bih da se negdje graniči sa slobodnim penjanjem (free climbingom) jest to da svatko od nas ima svoj put u tijeku vježbanja. Ne postoji nešto što je pogrešno dokle god se držite osnovnih principa joge – koje naučite već u prvih nekoliko sati, a koja se tiču isključivo vaše sigurnosti; sve je iznova istraživanje i imate potpunu slobodu kretanja i eksperimentiranja s vježbama. Riječju: bezbroj varijacija na zadanu temu.

Zanimljiva pojedinost je da sam se, upražnjavajući jogu, naučila prihvaćanju. Prihvaćanju sebe, onoga gdje sada jest, boljem razumijevanju svoga tijela, svojih granica, podržavanju i ohrabriranje sebe. Razumijevanju da je sve to gdje smo sada, gdje smo bili i gdje ćemo biti dio našeg puta. Istodobno, ovo nas dovodi do preuzimanja odgovornosti za sebe i svoje postupke.

Bez bilo kakvih dodatnih zaključaka i/ili razmatranja, samo promatramo i prihvaćamo, razumijemo, podržavamo. I svakako kao nagradu uvijek iznova dobivamo dragocjenost zvanu progres koja je od neprocjenjive vrijednosti. Baveći se jogom, uočavate osobnu transformaciju kojoj svjedočite. To je, za mene, joga.

Nadam se da sam vam uspjela dočarati što za mene sve ovo znači, koliko je dragocjeno i da će i vas potaknuti da se počnete baviti nekom aktivnošću koja vas umnogome zadovoljava i/ili ispunjava.

Ana Parčetić

Kakve blagosti uviđam ovih dana. Priroda se potpuno razbudila, nabujala i svakodnevno nas časti raznim darovima. Ovoga puta pisat ću o jednoj meni jako dragoj aktivnosti. Uistinu korisnoj za naše fizičko i psihičko zdravlje. Pisat ću o jogi.

Posljednjih godina raste popularnost joge i ovdje u Srbiji. Kako se i sama bavim jogom, evo mog osobnog iskustva o tom sustavu vježbi, vjerujem da će biti zanimljivije od nečeg prekopiranog s interneta... Uskoro će biti godinu dana kako se aktivno bavim jogom – radim je svaki dan u prosjeku od dva i pol sata.

Kako sam počela?

Jedan moj prijatelj, koji također radi jogu, pitao me je kako sam se počela baviti njome. »Kako misliš kako? Pa, ono... počela sam ju raditi, svidjelo mi se i to je bilo to«, odgovorila sam. Na što je on postavio još jedno pitanje: »Ali odakle ti joga, tko ti ju je pokazao, kako si saznala za nju, otkud sad baš joga?« Malo sam se zbunila, razmišljala, ali nisam mogla naći precizni odgovor. Uistinu, nisam nikada prije razmišljala o tome. Tada sam se i ja prvi put pitala – kako? Rekao mi je: »Joga je došla do tebe, dođe do svakoga kada je spremam za nju.« Prevrnula sam film unatrag i shvatila da uistinu jest tako. I prije sam znala za jogu, i moja majka je išla i pojedine kolegice, samo, ja nikada prije nisam imala želju otići ni probati, a kamoli baviti se time. S druge strane, jednog dana mi je samo od sebe došlo da prosto želim otići na sat joge, i doista, otišla sam i to je bilo to. Od toga dana nisam prestala jogu raditi.

Hladno pivo u Beogradu

Popularni hrvatski punk-rock bend Hladno pivo održat će sutra (subota, 26. srpnja) veliki slavljenički koncert u Beogradu. Koncert će biti održan na Beogradskoj tvrđavi (košarkaški tereni KK Partizan).

Na koncertu će, kako najavljuju, pjevati svoje najveće hitove s osam studijskih albuma. Uspomene s prethodna četiri rasprodana koncerta koja su održana u beogradskoj Hali sportova, za bend su nezaboravne, a vjeruju da i njihovi tamošnji fanovi željno iščekuju novu svirku. Početak je u 21 sat.

Artan Lili u Domu b-612

Poznata beogradska skupina Artan Lili otvara koncertnu sezonu u bašti Doma b-612 (S. Miletića 40), u samom centru Novoga Sada. »Baš se radujemo ovakvom koncertu. Bit će to idealna prilika za druženje s našom omiljenom publikom pod vedrim novosadskim nebom u toploj lipanjskoj noći«, najavljuju iz benda. Početak je u 20 sati.

Messer Chups u CK13

Internacionalno priznati ruski surf bend Messer Chups nastupa ponovno u Srbiji. Koncert će održati i u Novom Sadu, 18. lipnja u Omladinskom klubu CK13. Početak je u 20.30 sati.

INmusic u Zagrebu

U Zagrebu će na Jarunu od 25. do 27. lipnja biti održan glazbeni festival *INmusic*. Nastupaju: Queens of the Stone Age, Nick Cave & The Bad Seeds, Interpol, Alice In Chains, **David Byrne**, St. Vincent, Portugal. the Man, The Kills, Bombino, Frank Carter & The Rattlesnakes... Inače, *INmusic* je drugu godinu zaredom u društvu 12 najboljih svjetskih festivala po odabiru uglednog britanskog časopisa *NME*. Također, svake je godine na festivalu sve više publike iz Srbije. Više informacija o cijeni karata, smještaju i izvođačima na www.inmusicfestival.com.

Exit 2018. u Novom Sadu

Exit festival, najveća pop-glazbena manifestacija u Srbiji, bit će održan od 12. do 15. srpnja na Petrovaradinskoj tvrđavi u Novom Sadu. I ove godine predstaviti će neke od najtraženijih svjetskih zvijezda. Ovoga puta to će biti: Migos, **David Guetta**, **Ziggy Marley**, Fever Ray, LP, **Alice Merton**, **Nina Kraviz**, **Richie Hawtin**, **Adam Beyer** b2b **Ida Engberg**, **Maceo Plex**, Solomun, **Amelie Lens**, **Ben Klock**, **Jax Jones**, Ofenbach, **Mahmut Orhan**, **Carl Craig**, Tale of Us, Sevdaliza, Madball, Brujeria, Screenshot, Dog Eat Dog, Slaves, Idles, Asphyx, Bombers i mnoge druge.

Nakon *Exit Leta ljubavi 2017.*, *Exit* će u godini svog »punoljetstva« slavit jedno od najvećih dostignuća subkulturne hippie revolucije s kraja 60-ih godina, a to je osobna sloboda.

Više informacija na www.exitfest.org.

PREPORUKA

Vojko V - Vojko

To je to, ljudi. Još od vremena *Istine*, ovaj trenutak su iščekivali svi fanovi splitskih Dječaka, a 27. travnja došao je i taj dan: **Vojko Vručina** je izbacio svoj prvi solo album. Moram priznati, posljednji album iz radionice Dječaka *Firma* i nije baš ispunio moja očekivanja, naprotiv djelovalo mi je kao da su Dječaci pali za kategoriju niže, iako je album iznjedrio nekoliko komercijalnih hitova. Stoga ovaj album vidim kao izvjesni povratak u formu, album kojim nam Vojko pokazuje kako i dalje ima što pokazati i dati. Na 13 pjesama na albumu Vojko demonstrira svoje reperske vještine, s obilnom količinom humora i mašte, podsjećajući nas na one dane *Drame*, *Istine* i dane *Kiše Metaka*, ali s novim zanimljivim zvukom. Neki od suradnika na albumu su očekivani (ništa bez **Kreše Bengalke**), tu je još i **Vuk Oreb**, pojavljuje se i legenda BG rap scene Wikluh Sky, ali najveće iznenađenje je uvjerljivo **Tonči Huljić** (za objašnjenje poslušati *Pasta Italiana*). Sumirano, ovo možda nije instant klasik poput nekih starijih albuma Dječaka, ali daleko od toga da album razočarava. Vojko se vratio.

I. Kovač

GLAZBA

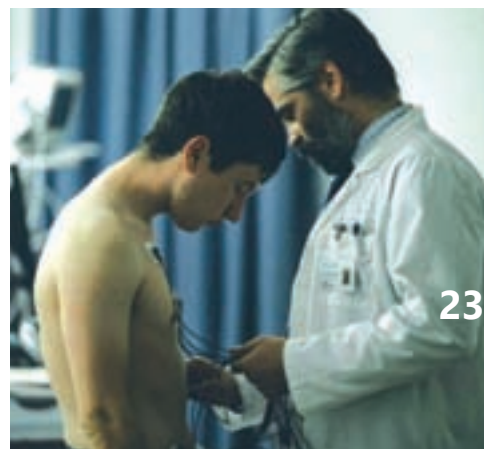

Ubojstvo svetog jelena

The Killing of a Sacred Deer (Ubojstvo svetog jelena) je najnoviji film redatelja grčkog podrijetla **Yorgosa Lanthimos**a. Glavni junak Steven (**Colin Farrell**) je kardiolog koji razvija čudno prijateljstvo sa šesnaestogodišnjim Martinom, kog izvrsno tumači **Barry Keoghan**. Steven je u braku s Annom (**Nicole Kidman**) i imaju dvoje još malodobne djece. Oni vode dobar život, više srednje klase sve dok Steven ne upozna Martina sa svojom obitelji. Ubrzo, sve se okolnosti mijenjaju i priča dobiva svoj zaokret u psihološki triler. Film izvrsne estetike, odlične glumačke igre i specifičnog humora koji junake svih Yorgosovih filmova stavlja u vrlo nezavidan položaj u kom preispituju svoj život skoro do granice apsurdna. Tako i Steven, potaknut nesretnim okolnostima, biva prisiljen na preispitivanje koje mu u potpunosti mijenja život. U ostalim ulogama su **Raffey Cassidy**, **Sunny Suljic**, kao i **Bill Camp**.

D. Prčić

FILM

23

Kći Lotrščaka

Za one kojima ovo nije na popisu lektire – pa je samim tim zavrijedilo blagu odbojnost, ovo djelo neće se naći na listama najčitanijih knjiga, bar ne danas. **Marija Jurić Zagorka** rođena je 1873. i u svoje vrijeme bila je veoma popularna autorica. Zagorka je imala buran život i često je nailazila na nerazumijevanje i otpor društva, kako to često biva s onima koji idu ispred svih.

Pisala je povijesne romane s elementima legendarnog i s čestim ljubavnim zapletima. *Kći Lotrščaka* donosi jednu takvu priču. Povijest i legende o Zagrebu i okolici prepliću se sa životom Manduše. Manduša je djevojka koju su svi smatrali pomalo svojom, jer je rano ostala bez majke, već po rođenju, a bila je kći zvonara kule Lotrščak. Manduša je pomagala ocu u održavanju reda zvonjenja te je »određivala« vrijeme stanovnicima Griča.

Ova priča ima i svog negativca, kanonika Šimuna koji svojim spletkama donosi preokret u Mandušinu životu i utječe na dalji razvoj događaja. Manduša biva odbačena i sama se odmeće od društva spasivši osuđenika na smrt udajom za njega. Odjahavši u nepoznato, Mandušina priča vodi nas u šumu, a svi znamo kako ondje možemo svašta neobično i nevjerovatno očekivati.

K. Dulić

KNJIGA

ART: Maja Kovač

